

Riksarkivet
v/ Anne Mette Dørum
Pb. 4013 Ullevål stadion
0806 Oslo

Oslo, 4.10.2007

Høringssvar – Noark 5

Vi viser til høringsbrev fra Riksarkivaren datert 28. juni d.å. om høring på ny Noark standard.

Norsk Arkivråd er en organisasjon som har tyngdepunktet i arkivdannende virksomheter i offentlig forvaltning. Standarden og dens utforming er derfor svært viktig for våre medlemmer.

Vi er svært positive til den strukturen Noark 5 nå ser ut til å få. Oppdeling i en kjernedel og en saksbehandlingsdel er etter vårt syn en klok utvikling av standarden. Dette gjør at gjør at standarden fremstår mer forståelig enn i tidligere versjoner.

Vi har likevel en generell merknad til selve dokumentet; det er noe vanskelig å orientere seg i det, noe som igjen fører til at det er vanskelig å til fulle ta inn over seg konsekvensene av de endringene som er nedfestet. Vi sitter derfor igjen med spørsmål knyttet til hvordan standarden skal gjøres tilgjengelig for arkivdannende virksomheter. Hvordan skal standarden implementeres i praksis? Hva trengs av veiledning, opplæring, utdanning? Norsk Arkivråd stiller gjerne opp i en referansegruppe rundt veiledningen som skal lages.

Med bakgrunn i tyngdepunktet blant medlemmene i vår organisasjon og den kjennskap vi har til organiseringen i Riksarkivet, har vi noen bekymringer om hvordan arkivdannende virksomheter skal følges opp når standarden blir gjeldende. Oppmerksomheten i Riksarkivet er for en stor del rettet mot depot og formidling. Selv om Riksarkivet er forvalter av arkivforskriften der arkivdanning i offentlig forvaltning er beskrevet, er det svært få ansatte som arbeider med arkivdanning. Med NOARK-kjernen lages en standard også for arkiv som ikke vil være bevaringsverdig, som altså ikke skal til depot! Vil Riksarkivet tilby veiledning på det punktet? Vil det settes av ressurser til å følge opp standarden på disse områdene? Hvis det ikke er planer om organisatorisk oppfølging av standarden i Riksarkivet, vil det da heller være naturlig at fagområdet legges inn under det nye IKT-direktoratet som FAD nå oppretter (slik det er gjort i Danmark)?

Konkrete merknader

- Vi oppfatter standarden dit hen at selv om en skulle velge den komplette løsningen er det bare Noark-kjernen som skal være obligatorisk. Det er derfor svært forvirrende at det opereres med obligatoriske krav utenfor kjernen. Vi er også noe bekymret over hva som kan bli konsekvensene av at det kun er obligatoriske krav i kjernen og at resten er opp til forvaltningen og leverandørene. I praksis så er det jo den komplette løsningen som er interessant for en offentlig arkivskaper hvis man ønsker å utnytte/videreføre mulighetene for elektronisk saksbehandling. Vi er redd for at dette betyr at leverandørene vil få enda større makt, samtidig som de ikke ser seg tjent med å utvikle spesielle løsninger tilpasset den enkelte kunde. Dette kan bli svært dyrt for arkivskaperne.
- En tydeligere «API-definisjon» som beskriver aksesspunktene for tjenestene knyttet til Noark-kjernen er ønskelig. Spesifisering av grensesnitt bør være mer konkret slik at en unngår at en løsning av dette ikke blir kompatibel med en annen leverandørs løsning. På den annen side er det jo slik at kjernen skal gjelde for svært mange typer transaksjoner og systemer, noe som tilsier en liten grad av spesifisering. Vår bekymring er likevel at uten en større grad av spesifisering enn det den fremstår med i dag, vil det kunne bli svært dyrt for en arkivskaper som ønsker å bytte systemleverandør.
- Vi har sett på det som står generelt om Noark-5, Noark 5-kjerne og den komplette versjonen. Det står ingen ting om rammene for hvorfor vi har NOARK-5 og når det er et krav å bruke disse systemene. Dette må være tydeligere.
- Hensikten med NOARK kjerne er vel blant annet å gjøre det enklere å koble / integrere NOARK mot et fagsystem. Dette må komme tydeligere fram.
- 4.1.8 Datamodeller. Det kan vise seg å være en stor fordel at leverandørene er friere til å utforme brukergrensesnitt og oppbygging. Forhåpentligvis vil vi kanskje vi få mer brukervennlige verktøy for saksbehandlerne, dagens systemer er tungvinte, spesielt for de som ikke bruker systemene daglig. s. 38-39
- Kapittel 4.2.7 sier at begrepet «registrering» skal erstatte «journalpost» fra Noark 4. Omtalen av registrering og journalpost videre i standarden er lett å misforstå og derfor håper vi at dette blir endret i den endelige versjonen av standarden.
- Kap. 6 Integrasjon. Vi mener at det burde utarbeides en mal for integrasjon. Vi etterlyser også hvordan utfordringer med soneproblematikk skal løses. Interne og sikre soner i henhold til kravene fra datatilsynet blir mer og mer utbredt og det må en Noark-standard ta høyde for. s. 111-
- Kap. 8 Bevaring og kassasjon. Det er bra at en åpner opp for kassasjon på nivåer under mapper. Eks ansettelsessaker. s. 150
- Kap. 9 Avlevering og migrering Noark 4: avlevering/migrering av både metadata og systemdata. Noark 5: avlevering/ migrering begrenser seg til kjernen – arkivdokumenter med tilhørende metadata. Dette ser vi på som en svært god forbedring i forhold til dagens standard. s. 152-153
- Vi mener det er en god løsning å gå bort fra tabelluttrekk og at en nå skal baseres på OAIS s. 154.

- Kap. 10.2 Brukeradministrasjon. I forhold til roller og brukertilgang, er det et problem at brukerne blir liggende i systemet (brukerhistorikk/ brukernavn), dette kan resultere i at man kan gå tom for brukernavn/brukerID, hvis man har få bokstavkoder. Det bør finnes en annen måte å håndtere dette på, eksempelvis å gå over til tallsifre eller lengre bokstavIDer.
- Brukeradministrasjon generelt: Noen av dagens leverandører av Noark-4 system har valgt å knytte brukeradministrasjonen som er en del av arkiv- og saksbehandlingssystemet (og som i dag ligger inne i dette systemet) til andre applikasjoner som kundene kan kjøpe fra samme leverandør (for eksempel en intranettløsning). Dette er problematisk fordi det ligger koblinger fra disse andre applikasjonene inn i administrasjonsmodulen for saksbehandlingssystemet, og disse tillater til en viss grad endringer som gjøres i den andre applikasjonen. Dette medfører at administrator for Noark-4 systemet ikke kan ha full kontroll over brukerreter. Om det hadde vært obligatorisk å ha administrasjon av brukerreter i en egen modul utenfor Noark-4 systemet (eller at en åpner for å kunne benytte AD) ville dette vært bedre både med hensyn til sikkerhet og brukervennlighet.
- Krav 10.112. Her er vi uenig. Vi mener at flere metadata enn beskrivelse må kunne endres. Se også krav 10.110 s. 181
- Kap. 13 e-post. Det er problematisk at man ikke har skilt mellom avsender/mottaker og adressefelt. Det er forskjell på adresse (=selve e-posten, for eksempel: frank.planke@hotmail.com) og navnet (=selve navnet på mottaker/avsender, for eksempel Planke AS).
- Standarden er for konkret på e-post, man burde ta høyde for andre kommunikasjonsformer som er aktuelle, for eksempel SMS og elektroniske høringsbrev. Det er viktig at Noark-5 ikke blir utdatert på dette feltet før den kommer ut. Man burde også sette e-postkapittelet i en større sammenheng. s. 208-
- Vi savner en enda tydeligere og mer detaljert oversikt over forskjellene i forhold til Noark-4. Dette er noe en bør vurdere om skal inn i en brukerveiledning til standarden. Mange har jobbet en del for å forstå og sette seg inn i Noark-4, den nye standarden vil bli lettere tilgjengelig for flere om dette spesifiseres.
- Illustrasjonene har varierende kvalitet. Bør være på norsk og være mer forklarende.
- Vi savner en større kontroll på det som registreres inn - da tenker vi i form av rettskrivingskontroll i saks- og dokumentbeskrivelse blant annet. Det ville tvunget den som registrerer til å rette, evt. ignorere ord som blir markert som feil skrevet. Kvalitetssikring i første ledd, det er slik at jo mer fullelektroniske vi blir, jo viktigere blir rettskriving for gjenfinning av dokumentasjon.

Med vennlig hilsen

Marianne Gran
for Torill Tørle
leder
Norsk Arkivråd